

ВОЛОДИМИР СЕМЕНОВИЧ КОРОЛЮК (до 90-річчя від дня народження)

Дев'ятнадцятого серпня виповнилося 90 років видатному українському вченому в галузі теорії ймовірностей, математичної статистики та кібернетики академіку НАН України Володимирі Семеновичу Королюку.

Народився В. С. Королюк 19 серпня 1925 р. у Києві, тут одержав середню освіту. Перебуваючи на військовій службі, заочно закінчив перші два курси Харківського університету, а з 1947 р. продовжив навчання у Київському університеті ім. Т. Шевченка, який закінчив у 1950 р. Наукові інтереси майбутнього вченого формувались під впливом академіка Б. В. Гнеденка.

З 1954 р. Володимир Семенович постійно працює в Інституті математики АН України спочатку молодшим науковим співробітником, з 1956 р. — старшим науковим співробітником, а з 1960 р. очолює відділ теорії ймовірностей та математичної статистики і продовжує дослідження граничних задач теорії ймовірностей. У 1963 р. захистив докторську дисертацію „Асимптотический анализ в граничных задачах случайных блужданий”. Із 1966 до 1988 р. він — заступник директора Інституту математики АН України. В 1967 р. його було обрано членом-кореспондентом, а в 1976 р. — академіком АН УРСР.

В. С. Королюк — один із перших учених в Україні, хто оцінив теоретичне та прикладне значення напівмарковських процесів, привернув увагу своїх учнів до їх дослідження та застосування. Результати цих досліджень започаткували новий напрям — теорію асимптотич-

ного фазового укрупнення та усереднення випадкових процесів — і підсумовані у монографіях В. С. Королюка та А. Ф. Турбіна „Полумарковские процессы и их приложения” (1976 р.), „Математические основы фазового укрупнения” (1978 р.) та методичному посібнику „Фазовое укрупнение сложных систем” (1978 р.). Другу з них перевидано англійською мовою.

У 80-х роках Володимир Семенович започаткував ще один новий напрямок — асимптотичний аналіз випадкових еволюцій. Результати досліджень з цього напрямку розвинено і підсумовано у монографіях „Стохастичні моделі систем” (1989 р.) та „Полумарковские случайные эволюции” (1992 р.) (у співавторстві з А. В. Свищуком), перевиданих англійською мовою.

Починаючи з 90-х років В. С. Королюк продовжує розвинення нових асимптотичних методів дослідження еволюційних систем з випадковими збуреннями. Результати багаторічної творчої співпраці В. С. Королюка з професором Технологічного університету м. Комп'єн (Франція) N. Limnios у дослідженні систем фазового укрупнення викладено у монографії „Stochastic Systems in Merging Phase Space”, опублікованій у 2005 р. видавництвом „World Scientific Publishers”.

Володимир Семенович є автором 22 монографій і близько 20 підручників, більшість з яких перевидано іноземними мовами, майже 300 наукових статей, а також близько 50 науково-популярних статей та редакційних публікацій до видань енциклопедії кібернетики (російською та українською мовами), монографій, довідників та наукових збірників.

Плідну наукову роботу вчений поєднує з педагогічною та науково-організаційною діяльністю. З 1954 р. він читає лекції з теорії програмування, теорії ймовірностей та математичної статистики в Київському університеті ім. Т. Шевченка на механіко-математичному факультеті. За його редакцією в 1978 р. вийшов у світ „Справочник по теории вероятностей и математической статистике”, який неодноразово перевидавався різними мовами. У складі відомих спеціалістів він удостоєний Державної премії УРСР (1978 р.) за створення „Энциклопедии кибернетики”. Крім того, В. С. Королюк є лауреатом премій ім. В. М. Глушкова (1988 р.) та М. М. Боголюбова (1995 р.). У 1998 р. йому присвоєно почесне звання заслуженого діяча науки і техніки України. В 2002 р. він удостоєний премії НАН України та медалі ім. М. В. Остроградського, а в 2003 р. — Державної премії України в галузі науки та техніки.

Під його науковим керівництвом захищено 42 кандидатські та 14 докторських дисертацій.

У свої 90 років Володимир Семенович продовжує активну наукову, педагогічну й організаційну роботу, постійно перебуває у творчих пошуках. Творчу діяльність поєднує з читанням лекцій і доповідей на різних міжнародних конференціях і в наукових центрах Італії, Іспанії, Голландії, Німеччини, Франції, Швейцарії та Швеції, бере активну участь у організації та проведенні міжнародних наукових конференцій. Він є головним редактором журналу „Теорія ймовірностей та математична статистика”, членом редколегії „Українського математичного журналу”, журналів „Кибернетика и системный анализ”, „Theory of Stochastic Processes” та інших наукових журналів.

В останні роки В. С. Королюк здійснив свою давню мрію: застосував методи розв'язання задачі сингулярного збурення до проблем великих відхилень для випадкових еволюцій.

Щиро вітаємо Володимира Семеновича з ювілеєм і зичимо йому міцного здоров'я, щастя, творчого натхнення та нових плідних успіхів на благо України.

*А. М. Самойленко, І. М. Коваленко, І. О. Луковський, В. Л. Макаров,
М. С. Братійчук, Д. В. Гусак, І. В. Самойленко*